

ΜΕΤΑΣΥ ΘΡΥΛΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΡΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ ΤΗΣ ΑΛΑΜΑΝΑΣ

(“Αγνωστες πληροφορίες για τον ‘Αθανάσιο Διάκο”)

Β'. ΓΛΑΜΕ στο προηγούμενο φύλλο, πώς ή ποιήσι κ' ή παλαιότερη ιστοριογραφία έβιογράφησαν τον Διάκο: 'Εξδανείκεσαν τον ήρωα, νομίζοντας πώς άν τον παρουσίαζαν όπως έχουν τα πράγματα, ό ύπέροχος τύπος θάχαγε πολύ κ' ή θυσία του θά κατέβαινε στο έπιπεδο μιάς κοινής πράξεως. Κι' όμως ό Διάκος όπωσδήποτε κ' άν ιστορηθεί, όπωσδήποτε κ' άν εξετασθεί και κριθεί, παραμένει ό ασύγκριτος ήρωας με τό «θειον κ' άλλος» στη μορφή και τό τραγικό πεπρωμένο στη δράση. "Όσο

μάλιστα περισσότερο πλησιάζουμε την πραγματική ζωή του, τόσο ό ήρωας άνεβαίνει στη συνείδησι μας κ' αποκάλυπεται ό αληθινός άνθρωπος πού μόνος του δημιουργεί τη ζωή του και μόνος του πλάθει τό μέλλον του. "Ας παρακολουθήσουμε λοιπόν τον ήρωα στη νέα του αυτή ιστορική αναβάτησι.

Ό Διάκος δέν άνηκε σε καμιά από τις μεγάλες άρματωλικές οικογένειες, πού κληρονομούσαν τα άρματαίλια από γενεά σε γενεά, όπως συνέβαινε στα περισσότερα μέρη της Ρουμελίας, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας. "Όπως οι καλύτεροι στρατιωτικοί της 'Επανάστασης, όπως ό Καραϊσκάκης, ό Κανάρης, ό Μιαούλης, ό Γκούρας, ό Παπαφλέσσας και πολλοί άλλοι, έτσι κ' ό Διάκος άνηκε σε μία πολύ φτωχική οικογένεια της 'Αρτοτίας. Δέν έχει τίτλους να επιδείξη. Καταγόταν από «ΟΑΩΣ ΑΣΗΜΑΝΤΗ» οικογένεια, από «σκηνίτες» της Δωρίδος, από τους περιφερομένους εκείνους κτηνοτρόφους, πού δέχονται, σαν παιχνίδι όλες τις καταγίδες κ' όλες τις θύελλες του Παρνασσού, του 'Ολύμπου και της Πίνδου. Η γνώσι της βλάχικης γλώσσας, καθώς και της αρβανιτικής και της τουρκικής, δέν άφίνει άμφιβολία για την άρχική προέλευσι της οικογένειας του. Η παλαιότερη βιογραφία του Διάκου, πού δημοσιεύτηκε στο «ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΕΦΟΡΟ» (1) και πού διεύργε όλους τους μεταγενεστέρους βιογράφους του, μιλάει σαφώς για την καταγωγή του: "Ό 'Αθανάσιος, όστις και Διάκος φέρεται διά στόματος, ήν εξ 'Αρτοτίας της κατά τό Λιδωρικιον κομποπόλεως, όρφανός χήρας γυναικός πτωχοτάτης". Τα ίδια επανέλαβε κ' ό Ζαμπέλιος (2) πού επισκέφθηκε τα μέρη εκείνα, κ' ό Κρέμους, πού άπέφωρε ειδική μ. ογραφία στα πρώτα χρόνια του Διάκου: "Ό πατήρ του Διάκου, όρφανός πατρός τε και μητρός, ήν νεvéατατος βοσκός. Τούτου νιοθέτησε ό 'Αθανάσιος Γραμματικός και έλαβε τό όνομα Γεώργιος Ψυχογιός. Τούτου πέμπτον και τελευταίον τέκνον ήτο ό 'Αθανάσιος» (3). "Αλλά κ' ή χειρόγραφη βιογραφία πού συνέταξε πρδ πενήντα χρόνια ό 'Αθανάσιος Ζαρονίκος, φίλος και συναγωνιστής του Διάκου, άνυφέρει πώς ή οικογένεια του ήρωος καταγόταν από «σκηνίτας της 'Αρτοτίας, διατελούντας υπό την πατρωνία του άρχιμοιμένους (άρχιταέλικα) 'Αθανασίου Γραμματικού».

Γεννήθηκε δέ ό Διάκος όχι όπως ισχυρίζεται ό Βαλαωρίτης κ' ό Φιλήμων στα 1788, αλλά στα 1781, όπως άνέφερε ό άνεπός του Διάκος Κούτσας, πρδ χρόνιαν φύλακα στο Μετσόβιο Πολιτεχνείο. Η χρονολογία αυτή φαίνεται και πιθανότερη. "Αν παραδεχθούμε πώς ό Διάκος γεννήθηκε στα 1788, τότε στα 1820 πού διορίστηκε άρματολός της Λειβαδιάς, θάταν μόλις τριάντα δύο χρόνων, πού νέος για μία τόσο βαρεία άποστολή. "Όταν μάλιστα σκεφτούμε πώς είχε να αντιπαλέψη πρδ ισχυρές οικογένειες πού κληρονομικώς κατείχαν τό άρματοίλια αυτή φαίνεται και πιθανότερη. "Αν παραδεχθούμε πώς τότε κριόσιμες στιγμές της άποστασίας του 'Αλή πασα, ή ηλικία των τριάντα δύο χρόνων ήταν πολύ μικρή για τον άρματολό, πού θάπαιωνε στα χέρια του τη στρατιωτική έξουσία. "Απεναντίας ή ηλικία των σαράντα χρόνων, άν δεχτούμε ως έτος γεννήσεως τό 1781, ηλικία ώριμη και γεμάτη πείρα προσώπων και πραγμάτων των μερών εκείνων, άνταποκρίνεται περισσότερο στις προϋποθέσεις της άρχηγίας: 'Ό Διάκος

Ό 'Αθανάσιος Διάκος.

μπορούσε να επισύρη όλη την έμπιστοσύνη όχι μόνο των Τούρκων και των προεστώτων, αλλά και των άλλων γεροντοτέρων όπλαρχηγών και του λαού. "Όσο γνωρίζουν τη στρατιωτική και κοινοτική ιστορία της Τουρκοκρατίας, μαντεύουν τις δυσκολίες και τα προσκόμματα πού ή παρουσίασε ό διορισμός ενός νέου άρματολού — όχι κληρονομικό — και τό σπουδαιότερο, τόσο νέου στην ηλικία και σε τόσο κριόσιμες στιγμές. "Ότε πολλές πιθανότητες, άν όχι βεβαιότητες, μάς βιάζουν να δεχτούμε τα 1782 ως τον χρόνο πού γεννήθηκε ό ήρωας.

Ό Διάκος, πού νέος, έχασε τον πατέρα του. Μετά τον θάνατό του, ή οικονομική κατάσταση της οικογένειας φαίνεται πώς άνάγκασε τη μητέρα του να σκεφθή πολύ γρήγορα για τον νεότερο θάνατό της. Τα άλλα παιδιά της είχαν γίνει πομένες και ζούσαν άνεξάρτητα. 'Ό μικρότερος, πού συγκέντρωνε έξαιρετικά προτερήματα καλωσύνης, αγαθότητος κ' όμορφιάς, ήταν ή αδυναμία της μάνας του. 'Αποφάσισε λοιπόν να τον κνήν ιερομένο, ύστερα από μία βαρεία άφροσύεια πού πέφισε. Και πραγματικώς, μόλις πάτησε τα δώδεκα χρόνια, τον έφερε στο μοναστήρι του Προφήτου 'Ηλία της 'Αρτοτίας και τον παρέδωσε στον 'Ηγούμενο. Η έμφυτη πρδ τα γραμματα κλίσι, τό πρδ και γλυκό του χαρακτήρος, ή έκτακτη όμορφιά πού προσώπου του και τό σπουδαιότερο ή θανυστική όμοιλία του θάνατό πού κατέπειθε, έγούθησαν τον 'Ηγούμενο κ' ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερώς για τον νέο του δόκιμο. Μετά πέντε χρόνια μοναχικής ζωής, ό Θανάσιος χειροτονήθηκε διάκος.

"Όταν άναλογοιούμε την άμθεσία και την πρωτόγονο κατάσταση πού βασιλευσε τό μέρος της Στερεάς κατά τους χρόνους εκείνους, ή μόρφωσι πού πήρε ό Θανάσιος στο μοναστήρι του Προφήτη 'Ηλία, πρέπει να θεωρηθή σαν κάτι έκτακτο. Είνε ζήτημα άν δέκα άνθρωποι γνωρίζαν γραφή κ' άνάγνωσι σ' όλόκληρη την περιφέρεια. Είνε ζήτημα άν κανείς κλέφτης ή άρματολός ήξερε να βάζη την ύπογραφή του. Κι' όμως ό Θανάσιος, όχι μόνο μιλούσε θαυμασία κ' άγόρευε με παρησια, αλλά κ' έγραφε, όπως λίγοι της εποχής του. Τα γραμμάτια του, ή άγορεύσεις του κ' ή προκηρύξεις του, καθώς θά δώμε πδ κάτω, τον δείχνουν έξαιρετικά άνεπτυγμένο και καλλιγραφώτατον. "Ένας λόγος της μελλοντικής του έπιτυχίας πρέπει να θεωρηθή κ' ή μόρφωσι πού πήρε στο μοναστήρι. Γενικά ή μοναστηριακή διαίτα έπηρέασε τη ζωή του Διάκου κ' έμόρφωσε τον χαρακτήρα του. Η έμφυτες άρετές του καλλιεργήθηκαν εκεί, και παντού όπου παρουσιαζόταν, προσείκνε φίλους και θαυμαστάς. 'Ό «Διάκος» είχε γίνει πεία γνωστός σ' όλη την περιφέρεια της 'Αρτοτίας.

"Αλλά την ήρεμη αυτή ζωή πού περνούσε ό Θανάσιος στο μοναστήρι, ήρθε να τερματίσει ένα τυχαίο γεγονός, πούδωσε άφορμή ώστε ό νεαρός διάκος ν' άρχισον την περιπετειώδη και πολυκίνδονο βίο του ΚΛΕΦΤΗ. Πολύ άθρούνονται για την αιτία της άναχωρήσεώς του από τη μονή. Γενικώς πιστεύεται κ' ιστορείται πώς ό Φερχάτ βής των Σαλώνων «ήράσθη του Διάκου» και πώς ό Διάκος τον έφόνευσε, «μη άνεχθείς τας άισχράς προτάσεις του βή». "Αλλ' ό Φερχάτ βής μέχρι της 'Επανάστασεως ήταν ζωντανός και μάλιστα διοικητής των Σαλώνων. "Εκτός αυτού, είναι γνωστόν ότι ό Τούρκος όχι μόνον τιμούσαν την ιερατική τάσι, αλλά και την έσέβοντο άπολύτως. Έύτυχώς την άληθινή αιτία της άναχωρήσεως του Διάκου άν' τη μονή τη βίασκονε στην παλαιότερη και πιστότερη βιογραφία του «ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΕΦΟΡΟΥ»: "Ό Διάκος, άνάφερε, προσκλήθεις εις γάμον και συνευθυμών μετά οικίον και φίλων, ως είδεν αυτούς διαυφρακίζοντας κατά την επιχώρον συνήθειαν, διεγερθείς υπό της άστραπής και του βροντόν, απέδειξε τας φωνιακός όμας ισχυροτέρας του καθήκοντος της ιερωσύνης. 'Ενώ δέ διευφρακίεις ΤΕ-ΘΑΜΠΩΜΕΝΟΣ και ΑΠΕΙΡΟΣ των ΟΠΛΩΝ, φωνείει λαβών τινα τών παρεστώτων. Θορόδου δέ κατά τό δυστύχημα τούτο και αναστροφής εν ταύτῳ γενομένης υπό των προσκεκλημένων, διανεχώρησε μικρόν. Φοδθηεις δέ μετά ταύτα ή τι πάθει συλληθείς υπό της έξουσίας, έφηνεν ως είχε και καταλαμβάνει τα όρη ως άσφαλότερα και συντάσσεται μετά του καλοήγου Σάμη, κλέφτου των μερών εκείνων, πολλούς έχοντας τους έπακολουθούντας".

Αυτή είναι ή πραγματική αιτία της άναχωρήσεως του Διάκου στη συμμαχία του Σάμη, πού κ' αυτός είχε ύπηρετήσει ως διάκος στο ίδιο μοναστήρι του Προφήτου 'Ηλία και πού για παρόμοια αιτία είχε γίνει κλέφτης.

"Η ιστορία του Διάκου είναι ή ιστορία όλης της κλεφτουριάς της

(1) «Στρατιωτικός 'Εφορος» έτος Α' (1835) σελ. 163 κ' 164.
(2) Γ. Ζαμπέλιος: «Διάκος», 1845, σελ. 20 κ' 21.
(3) Γ. Κρέμους: περιοδικόν «'Απόλλων», έτος Α', φύλλ. α', σελ. 10.

Τουρκοκρατίας και της ληστείας των νεωτέρων χρόνων. Ένα τυχαίο γεγονός ή ένα φιλότιμο γίνεται άφορη ή εθνηκός και φιλήσυχος άνθρωπος να μεταβάλλονται σε κλέφτες και ληστές. Μήπως οι περισσότεροι προεπαναστατικοί ήρωες δεν άρχισαν τη δράση τους ως κλέφτες ή κουρσάφοι των θαλασσών; Μήπως δίκαι σχεδόν δεν έχουν εις βάρος τους φόνους και ληστείες; Όμως η αγγλή του μαρτυρίου τους τα σκέταζε όλα. Τους άγιοποιούσε μέσα στην εθνική συνείδηση, κι' η λαϊκή φαντασία τους άποθανάτιζε μέσα στα δημοτικά τραγούδια. Το ίδιο συνέβη και με το Διάκο, Κι' είνε τιμή του το ότι από πολύ νέος συναρμώθηκε με τα ελεύθερα στοιχεία της πατρίδας του, που δεν άνεγνώριζαν την έξουσία των Τούρκων.

Από τη στιγμή που ο Διάκος προσχώρησε στη συμμορία του Σάμη, άρχίζει κι' ο θρύλος του και συγχρόνως το μαρτύριό του. Δεν πέρασε πολλές χρόνος κι' οι Τούρκοι έπιασαν τη μητέρα του, καθώς και τον άδελφό του Άποστολο, μαζί με τη γυναίκα και τα παιδιά του και τους έκλεισαν στις φυλακές της Ύατης. Ήταν η πρώτη πείρα που λάβαινε ο Διάκος της σκληρότητας και του έδικητικού ανεύματός των Τούρκων. Και πολλές φορές είνε να κατεβή στη Λειβαδιά και να παραδοθή για να σώση τη μάνα του και τον άδελφό του. Μά φαίνεται πως διατάζε. Προτίμησε τη ζωή του κλέφτη από της σκοτεινής φυλακής να σίδερα. Κι' όταν ύστερα από δυό χρόνια πληροφορήθηκε το θάνατο της μάνας του και του άδελφού του στη φυλακή, ήταν πλέον άργά. "Ο,τι είνε γίνει ήταν άνεπαρόθωτο. Το μόνο, που μπορούσε να κάνει καλά, ήταν να πάρη έκδικοση. Και πραγματικώς σε μικρό διάστημα γίνικε το φόβητρο των Τούρκων της Δωριδος. Έλαβε μέρος σε πλείστες συμπλοκές και παντού πρωτοστάτησε με την παλληκαριά του. Όταν δε ο Σάμης συνελήφθη κι' άπηγχονίσθη στα Σάλωνα, ο Διάκος κατέρυγε στη συμμορία του Γούλα κι' εξακολούθησε την κλέφτικη δράση του.

Ο Γούλας, άναγνωρίζοντας τις έκτακτες ικανότητες του Διάκου, τον άναζητούσε, άν και πολύ νέον άκόμα, πρωτοπαλληκαρό του. Κι' άξιζε μιά τέτοια προτίμησι ο Διάκος. Δεν έμοιαζε με τους άλλους κλέφτες των χρόνων εκείνων. Δεν ήταν μόνον όραιο κι' άτρόμητος. Δεν ήταν μόνον μορφωμένος. Το μείλιχο των τρόπων του, η αγαθότητα της ψυχής του, η άφιλοκέρδεια — πράγμα άπιστευτο για τους χρόνους εκείνους — ή σεμνότητα και προπάντων το πνεύμα δικαιοσύνης που τον χαρακτήριζε, τον άνήθωναν σε πρόσωπο έξαιρετικό μεταξύ των κλεφτών πρώτα, κι' ύστερα μεταξύ των λαϊκών στοιχείων. Ίδιως με ταύτη των βλαχοποιημένων, που θεοποιούν την άνδρική όμορφιά, όταν συνδυάζεται μάλιστα με την παλληκαριά, ο Θανάσης ήταν σύμβολο και θρύλος.

ΦΑΝΗΣ ΜΙΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΜΙΑ ΠΕΡΙΦΗΜΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΡΕΜΠΡΑΝΤ

Να με ποιά τρόπο κατώρθωσε ο μέγας Όλλανδός ζωγράφος Ρέμπραντ να γίνη ειδοτάτα γνωστός ως προσωπογράφος.

Μιά μέρα ζωγράφισε την ύπηρετιά του — μιά αγαθή γυναικούλα, την κυρ-Άννα, όπως την έλεγαν — και κατόπιν τοποθέτησε το πορτραίτο της στο παράθυρο του ίσογειού απιτιού του.

Η εικόνα αυτή της ύπηρετίας είχε τότε φυσικότητα κι' ήταν τόσο καλά τοποθετημένη στο παράθυρο, ώστε πολλές γειτόνισσες, καθώς περνούσαν από κει, ξεγελάστηκαν και νομίζοντας πως ήταν ή ίδια ή ύπηρετία, τη χαρατόσαν λέγοντας:

— Καλή μέρα, κυρ-Άννα!

Έπειδή όμως ή κυρ-Άννα ούτε άντιχαρατόωσε, ούτε κοινωνία καθόλου, κάποια γειτόνισσα ζύγωσε πιο κοντά για να τη ρωτήση τί έπαθε και στεκόταν έτσι άκίνητη και βουβή. Άλλά τότε, προς μεγάλη της κατάπληξι, βεβαιώθηκε ότι έπρόκειτο περι εικόνας. Το πράγμα διαδόθηκε άστραπιαώς σ' όλο το Άμστερνταμ και πάμπολλοι περίεργοι έτρεξαν να ίδουν το άριστουργηματικό πορτραίτο.

Συγχρόνως πολλοί πλούσιοι, άναγνωρίζοντας τη μεγάλη άξία του καλλιτέχνη, άρχισαν να του παραγγέλλουν τα πορτραίτα τους.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ Τ'ΑΛΟΓΑ

- Τ' άλογό σου, ή γυναίκα σου και το σκυλί σου πρέπει πάντα ναίναι άπ' την πιο καλή ράτσα. Άραβικ ή.
- Όποιο άλογο άγοράζει, έγνοιος και φροντίδες βάζει. Γισπανικ ή.
- Τ' άλογο που δεν σκοντάφτει, είνε πάντοτε καλό. Γαλλικ ή.
- Τό χαλινάρι και το σπηρούνη κάνουν τ' άλογο καλό. Ρωσικ ή.

Ν' άφίνης τ' άλογό σου να πίνη όταν θέλει, μα όχι κι' ότι θέλει.
Άραβικ ή.
Ένα καμτσίκι είνε καλό για ένα άλογο μόνο, μα όχι και για γίλια άλογα μαζί.
Ρωσικ ή.

ΙΝΔΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Για να ξεχάσω την άγάτη μου, τράβηξα και πήγα στο βουνό. Μα ή σιωπή των βουνοπλαγιών μου τη θυμίσε περισσότερο...

Για να ξεχάσω την άγάτη μου, τράβηξα και πήγα στη θάλασσα. Μα ή άπεραντοσύνη της θάλασσας μου τη θυμίσε κι' αυτή πιο πολύ...

Για να πεθάνω από την άγάτη μου, Ξαναγύρισα στο σπίτι μου κακοκώ. Σάλλωσα στο κρεβάτι, έκλεισα τα μάτια μου κι' ή πολύταθη καρδιά μου έπαψε να χτυπά. Ό Κόριος με πήρε κοντά του...

Την αγγή, για να κόψω τα πρώτα λουλούδια, τρίψωσα μέσα στο κομπομένο περιβάλλι.

Κι' ή Άνοιξη μπήκε μέσα στο σπίτι μου! Σάν χειλάκια, τα μπουμπούκια άνοιξαν. Και τραγουδούσαν!

— Ξαναγυρίζε ή άγατημένη σου!... Το Ξέραμε προητέρα, όταν νοιώθαμε στις Ξάστερες νυχτιές να δέγγη το στέλεχος μας τ' άγριο-βόρι...

»Τα χρυσά των άστρων δάκρυα λύγισαν τη Μοίρα...

» Ξαναγυρίζε ή άγατημένη σου! Θυμώσατε τη χάρι της και δεν καταλόβαμε πως ήτανε χειμώνας.

» Γι' αυτήν τα κλαδάκια μας πεθαίνουν μέσα σε άνοθηγιάμα. Μ' ευχάριστη μπάινουμε στη φυλακή για να πεθάνουμε, φτάνει μόνο να μās γνωρίση και να μās μυρίση.

» Δεν λαχταρούμε τον ήλιο, γιατί μās φτάνει το θερμό χάδι των ματιών της. Δεν λαχταρούμε τις μοσχομυριμένες πνοές, γιατί θα μās άγγιξη ή άνασπώ της.

Έτσι χλωμή, μπήκε στο σπίτι μου... Σοπαίναμε... Όστόσο ή ψυγές μας φωτιόντουσαν κι' άποκρινόντουσαν ή μία στην άλλη.

Κι' άκοιμισμένοι στο παράθυρο κοντά στο σούφροιο της ποθητής αυτής μέρας, συλλογίζομαστε το πόσο θα ύποφέρουμε άκόμα!...

Ός τη στιγμή που θα κλείσουν για πάντα τα μάτια μου, θα ευχάρισω το Θεό, που με μιά τέτοια θύμηση μάγεψε τη ζωή μου.

Ός τη στιγμή που θα κλείσουν για πάντα τα μάτια μου, θα προφέρω τ' όνομά σου μόνο, και τ' όνομα του έρημομένου πειά κήπου, που στάθηκε για μās σε κείνες τις δυό νυχτιές, το πιο μεγαλόπρεπο παλάτι...

Τά άληθ του Παραδείσου δεν θα με κάνουν να λησμονήσω, ό φτωχά δέντρα της Έκοήμ, πως χάριμα κάτω από τα κλωνιά σας, τέτοιας ετυχίας μεθύσι, που μοίφεργε δάκρυα στα μάτια μου!...

Οι πλούσιοι τάπητες της Έρεης γλός, δεν θάνα τοσο βελούδινο, όπως ή γλός σου αυτή, όπου καθήσαμε, και το κελάρωμα της βρύσης του Τασνίμ, δεν θάνα τοσο μελωδικό, όπως ή πηγή σου που έσταζε μέσ' από τα βράχια σου...

Άγατημένη, τώρα που έφργα, θα Ξανατάς να καθήσης στον έρημομένο κήπο; Θα μορσής να κρατηής; Δεν θα πās εκεί για να όνειροπολήσης τον έρωτά μου και τη λύπη μου; Θα θελήσης να χάσης μιά τέτοια ευχάριστη;

Κάποιο βράδυ, έτσι σαν νάμουν μαζί σου, πήγαινε και κάθισε χαρούμενη κάτω από τα δέντρα του κήπου της Έκοήμ και ψθύρισε τ' όνομά μου. Θα σ' άκούσοι και στον Άδη αν βρίσκουμαι, γλυκειά μου άγάτη!...

Η Σειλά έβλεπε ν' άπομακρύνεται το καρabanι παίρνοντας μαζί του και τους πραμματεντάδες των στολιδιών. Τα μάτια της γέμισαν δάκρυα.

— Θα Ξαναγυρίσουν, της είνε. Τότε, χωρίς άλλο, θάσο πλούσια, κι' οι πραμματεντάδες έχουν πάντα βραχιόλια και γιορντάνια.

— Ούτε τα βραχιόλια, ούτε και τα γιορντάνια συλλογίζουμαι, μου άποκρίθηκε η Σειλά. Συλλογίζουμαι τα φιλιά που μοιδύωσε κάποιος γαλληκρά που φεύγει με το καρabanι αυτό.

— Όταν το καρabanι θα Ξανάρθη, της είνε, άλλα παλληκαρία θα φιλήσουν τα χείλη σου και θα Ξαναφύγουν. Μη ζητάς από τον έρωτα να βαστάξη περισσότερο από την ήδονή. Άγάπα, χωρίς να συλλογίζουμαι την α ό ρ ο α ν ή μέ ρ α, γιατί ή αφανή μέρα κρύβεται κάτω από έναν πέλο που ό ετυχισμένοι έρσαστες βλέπουν το χρώμα της αγγής μονάχα. Κανείς δεν μπορεί να μαντέψη τί θα συμβή πιο πέρα... Άγάπα σήμερα και μη θυμάσαι το άδιο. Αυτό είνε το μυστικό της πιο γλυκειάς άγάτης...

Είλα στην άγατημένη μου: — Τι θα κάνης, περιστέρι μου όλόλευκο, όταν πεθάνω;

Κι' ή άγατημένη μου μ' άποκρίθηκε: — Θα γέμισο με τα δάκρυά μου ένα ποτήρι έξέχειλο. Κι' ύστερα θα πιο το μικρό αυτό νερό των ματιών μου και θα πεθάνω!...

Μεταφράσεις Γ. ΣΗΜΗΡΙΩΤΗ